

TRONDHEIM KOMMUNE
Tråanten tjjelte

Vedtatt av bystyret 19.06.2025

Studentstrategi 2025-2030

Foto: Vibe Couple

Innledning

I Trondheim er det i dag om lag 40 000 studenter, fordelt på Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU), Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning (DMMH), Handelshøyskolen BI og flere fagskoler. Det betyr at omtrent hver femte innbygger i Trondheim er student. Trondheims identitet som studie- og kunnskapsby er sterk, og studentene er avgjørende for at byen skal holde seg levende, attraktiv og ung.

Studentene er en viktig del av kunnskapsbyen Trondheim, men bidrar ikke bare med unik kunnskapsutvikling og innovasjon. NTNUI er Norges største idrettslag med over 60 idretter og 20 000 medlemmer, og hevder seg både nasjonalt og internasjonalt innen flere idrettsgrener. UKA, Norges største kulturfestival, bygges opp og arrangeres av 2000 frivillige studenter. Studentersamfundet åpnet nybygget i 2024 og har blitt verdens åttende største utested, i tillegg til å være den største helårs konsertarrangøren nord for Oslo. Trondheim har også et enestående kor-, revy- og teatermiljø, godt hjulpet fram av linjeforeningene og studentorganisasjonene i byen.

I 2008 vedtok Bystyret Trondheim kommunes helhetlige studentpolitikk (PS 139/08). Formålet med saken var å velge de riktige grepene for at Trondheim skulle bli en enda bedre studieby. Denne strategien har vært revidert og oppdatert i 2017 og 2021, fortsatt under navnet helhetlig studentpolitikk. Fra og med denne revideringen omtales den som kommunens studentstrategi, og tidsfestes fram til 2030.

Strategien er basert på tidligere utgaver av helhetlig studentpolitikk, samt kommunens forpliktelser i studiebynettverket StudyTrondheim. I tillegg må den sees i sammenheng med Trondheimpløftet og tilhørende kommunedelplaner og temaplaner, som beskrevet i eget kapittel. I arbeidet med planen har det blitt gjennomført samtaler og innspillsverksteder med representanter fra de ulike studiebyaktørene, Trondheim studentråd, representanter for studentfrivilligheten og øvrige studenter. I tillegg har praksisstudenter fra NTNU gjort intervjuer om kommunens arbeid med studiebyen med studenter på flere campuser som har bidratt med verdifulle innspill til planen.

Formål

Formålet med strategien er å identifisere og velge de riktige strategiske grepene for at Trondheim skal bli en enda mer attraktiv studieby, og vise hvordan Trondheim kommune skal bidra og samarbeide med andre for å lykkes med dette.

Studentene og aktørene i studiebyen spiller en viktig rolle for å nå kommunens overordnede mål, og planen skal sikre at dette arbeidet blir koordinert og støttet på en god måte. Kommunen skal jobbe for å skape gode betingelser for studenter, studentorganisasjoner og andre studiebyaktører i Trondheim. Strategien skal styrke, utvikle og forankre samarbeid og samskaping på området. Denne styrkingen må skje uten at det går på bekostning av andre aktørers kjernevirksomhet og egne formål.

Det er også viktig å gi studentene, utdanningsinstitusjonene, Sit og andre aktører i studiebyen gode rammevilkår for samarbeid med kommunen. Strategien skal gjøre det lettere for studiebyaktørene selv og for ansatte i kommunen å samarbeide og samhandle på områdene planen peker på.

Kommunens rolle

Trondheim kommune har i mange år tatt en aktiv rolle i å utvikle studiebyen. I 2008 vedtok bystyret for første gang Trondheim kommunes helhetlige studentpolitikk (bystyresak PS 139/08). Kommunens helhetlige studentpolitikk er revidert to ganger: først i 2017 (bystyresak [PS 0149/17](#)), og gjeldende plan ble vedtatt i mai 2021 (bystyresak [PS 0039/21](#)).

I juni 2015 skrev Trondheim kommune sammen med 18 andre parter under en samarbeidsavtale med felles visjon om å skape Nordens beste studieby (Bystyresak [PS 0178/14](#)). I tillegg til kommunens egen innsats på området, er det også et utstrakt samarbeid med andre aktører for å realisere visjonen for studiebyen (se eget kapittel).

Arbeidet med studiebyen er lagt til enhet for næring og samfunnsutvikling, under byrådsområdet miljø, næring og samferdsel. I kommunens handlingsprogram for bærekraftig verdiskapning (bystyresak [PS 0153/23](#)) er arbeid med teknologihovedstaden ett av fire hovedområder, og videre satsing på studiebyen er et av delmålene knyttet til dette. Studentene er viktige for kommunens arbeid med næring og samfunnsutvikling, både for å sikre kompetent arbeidskraft og arbeidsplasser i framtida, og for å stimulere til innovasjon og utvikling av nye løsninger. Ikke minst er studentene, og særlig studentfrivilligheten, viktig for Trondheim som kultur- og arrangementsby: både som deltakere, arrangører og som utviklingsarena for nye talenter innen kultur, idrett og frivillighet.

Utvikling av studiebyen Trondheim er også byutvikling. Kommunen har en viktig rolle som initiativtaker og pådriver for utvikling av bycampus og i arbeidet med campussamlingen til NTNU. Dette arbeidet har også vært forankret i strategisk samarbeidsforum for kunnskapsbyen, hvor kommunen gjennom kommunedirektør (byrådsleder siden 2024) og ordfører har vært pådriver for økt samarbeid med toppledere i kunnskapsbyen, ikke minst for å utvikle Trondheim som teknologihovedstad. Som vertskommune for 40 000 studenter har Trondheim også et ansvar når det gjelder helse og velferd for studentene. Kommunen jobber derfor tett med Sit for å ivareta dette ansvaret og sørge for gode helse- og velferdstilbud.

Kommunen har en viktig samordningsrolle i beredskapsarbeidet på lokalt nivå. Studentene utgjør rundt 20 % av Trondheims befolkning, og flertallet av studentene har flyttet til Trondheim fra andre kommuner. Omtrent 40 % av studentene er heller ikke folkeregistrert i kommunen

mens de studerer her. Hvis det skulle oppstå en situasjon som setter beredskapen på prøve, som en ny pandemi eller annen uønsket hendelse, kan dette få konsekvenser for kommunens evne til å ivareta innbyggerne i Trondheim og pårørende. Å planlegge for mottak og ivaretagelse av studenter i Trondheim og samarbeid med relevante aktører i studiebyen er derfor et viktig grep for å styrke beredskapsevnen og samfunnssikkerheten.

Trondheimpløftet

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 (Trondheimpløftet) ble vedtatt av bystyret 17. november 2022. Visjonen i Trondheimpløftet, sammen skaper vi Trondheim, understreker gjensidighetsforholdet mellom kommune, innbygger, frivillig sektor og andre aktører for å skape byen vi ønsker å bo i.

Trondheimpløftet legger vekt på at kommunen ikke bare skal anses som en tjenesteyter eller formynder, men styrke sin rolle som aktiv samfunnsutvikler, og jobbe med andre på alle samfunnsnivåer for å finne de gode løsningene for framtida. På denne måten skal Trondheim ha rollen som samskapingskommune, hvor løsninger drives fram og skapes i fellesskap. For å lykkes med dette, må vi legge til rette for, og delta i, likeverdige partnerskap med andre aktører, hvor partene kan samarbeide og utfordre hverandre.

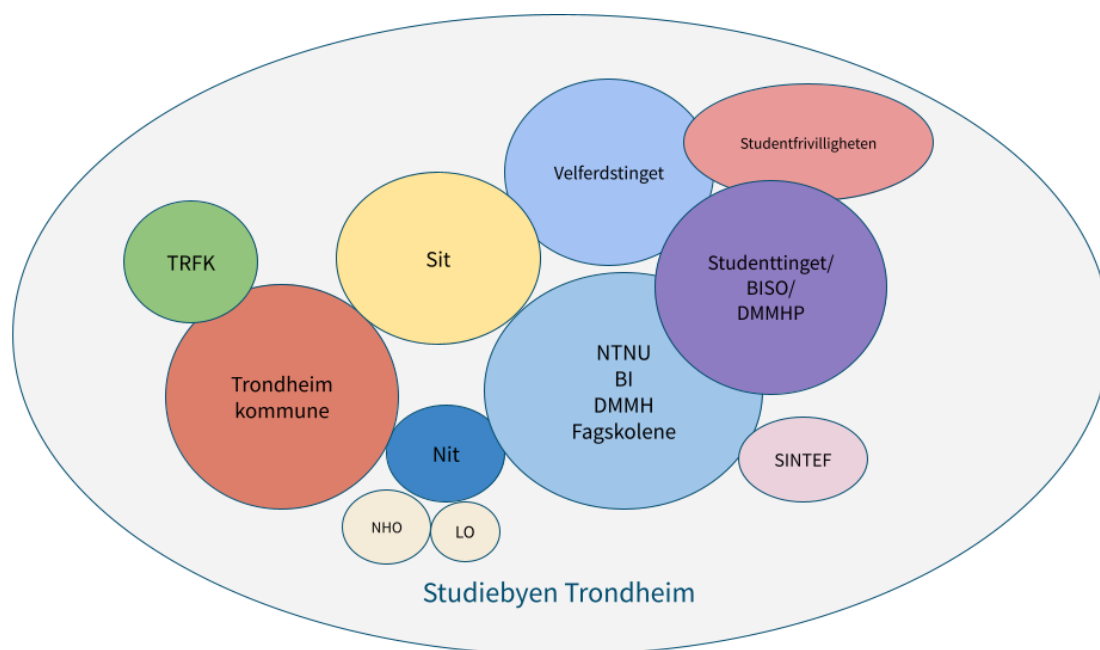
Trondheimpløftet vektlegger sammenhengen mellom kommunale planer i større grad enn tidligere. Alle planer og strategier skal vise hvilke samfunns mål de bidrar til å oppfylle. Studentstrategien er derfor utarbeidet med Trondheimpløftets visjon og mål i fokus.

Studiebyen Trondheim

Trondheim har en lang historie som kunnskapsby, og har i dag en sterk profil som kunnskaps-, teknologi- og studieby. I Trondheim er det i dag over 40 000 studenter, mens befolkningstallet i byen per 01.01.2025 er 216 518 personer¹. Det vil si at omtrent hver femte innbygger i Trondheim er student.

Studiebyen Trondheim er et begrep som søker å dekke alle aktører, organisasjoner og interessenter som jobber med og for studenter. Dette favner både studentene som gruppe, studentfrivilligheten og en rekke andre institusjoner og organisasjoner som har signert samarbeidsavtalen om studiebyen Trondheim (se figur 1). I denne avtalen fra 2015 forpliktet partene seg til en felles visjon om at Trondheim skal bli Nordens beste studieby. Størst og kanskje viktigst av disse er utdanningsinstitusjonene, særlig NTNU, BI og Dronning Mauds Minne Høyskole (DMMH). Av disse tre står NTNU i en særstilling med over 37 000 studenter i Trondheim, mens BI og DMMH har henholdsvis rundt 2200 og 900 studenter.

I tillegg kommer fagskolene som tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning på heltid i byen, som til sammen huser omtrent 300 fagskolestudenter: Norsk fotofagskole, Trondheim høyere yrkesfagskole (THYF), Norges fagakademi og Centric Academy.

Organisasjoner og virksomheter som favnes av begrepet studiebyen Trondheim.

Trondheim kommune har viktige roller i studiebyen, både som vertskommune og som tilrettelegger og pådriver for samarbeid på tvers. I tillegg står Sit, studentsamskipnaden i Gjøvik, Ålesund og Trondheim, i en særstilling i studiebyen. Sit er studentenes velferdsorganisasjon og tilbyr studentboliger, helse- og velferdstilbud som psykolog og helsestasjon, servering på campus og treningssentre. Alle studentene i Trondheim som betaler semesteravgift dekkes av Sits tjenester, og Sits overskudd går tilbake til studentene i form av velferdstilbud. Næringslivet og fylkeskommunen er også viktige aktører i samarbeidet om studiebyutvikling. Ulike samarbeidsarenaer mellom aktørene i studiebyen og organisering av disse er beskrevet i eget kapittel.

¹ <https://www.trondheim.kommune.no/aktuelt/om-kommunen/statistikk/befolkningsstatistikk/>

Studentene i Trondheim

Høsten 2024 var det registrert 40 365 studenter ved NTNUs campus og høyskolene BI og DMMH (se oversikt over fordeling under). Fagskolene som tilbyr høyere yrkesfaglig utdanning ca. 300 studieplasser. Her er også studenter på studieprogram med desentralisert eller nettbasert undervisning, som inkluderer etter- og videreutdanning, tatt med i oversikten. Dette utgjør omtrent 1300 av studentene som var registrert ved en campus i Trondheim høsten 2024. Studentene ved høyere utdanning betaler semesteravgift til Sit, og kan dermed benytte seg av Sits tjenester, mens dette er valgfritt for fagskolestudenter. I tillegg kan også kadetter ved Luftkrigsskolen regnes som studenter, selv om de ikke er tilknyttet Sit.

Hvert år kommer over 15 000 nye studenter til Trondheim. Studentene setter et tydelig preg på Trondheim, og er avgjørende for å holde byen levende, attraktiv og ikke minst ung. Trondheim har den høyeste andelen av yngre studenter i Norge (76% av alle studenter i byen er mellom 19-24 år), og kun 4% av studentene i Trondheim er 31 år eller eldre².

Yngre studenter er som regel heltidsstudenter, som uavhengig av alder har større økonomiske vansker enn deltidsstudenter, og studenter i Trondheim har også lavest medianinntekt sammenlignet med Oslo, Bergen, Kristiansand, Stavanger, Tromsø og andre kommuner sett under ett. Trondheim har også den laveste andelen av studenter som jobber ved siden av studiene, og kun 54% har en deltidsjobb i semesteret. Samtidig har Trondheim den høyeste andelen studenter som har hatt sommerjobb og ikke jobbet ved siden av studiene (SSB, 2023).

Av norske universitetsbyer har Trondheim flest studenter som ikke kommer fra kommunen: over 80 % av studentene ved NTNUs campus i Trondheim har folkeregistrert hjemstedsadresse utenfor Trondheim før immatrikulering, noe som utgjør ca. 31 000 studenter. I tillegg kommer det hvert år 2500 internasjonale studenter til Trondheim, hovedsakelig til NTNU.

Studentene bor på flere ulike måter: hjemme hos foreldre, i helt ordinære boliger, i studentboliger eller i private hybler. SHoT-undersøkelsen viser at rundt halvparten av norske studenter bor hos private utleiere. I region Midt (som omfatter alle studiesteder i Møre og Romsdal og Trøndelag) har 56 % av studentene i regionen oppgitt å bo hos privat utleier, som også er den høyeste andelen blant regionene. I Studentenes levekårsundersøkelse fra SSB oppgir 62,8 % av studentene i Trondheim å bo i kollektiv. Studentene bor i stor grad i nærheten av studiestedet og etterspør sentrale og campusnære boliger, blant annet for å redusere utgifter knyttet til transport.

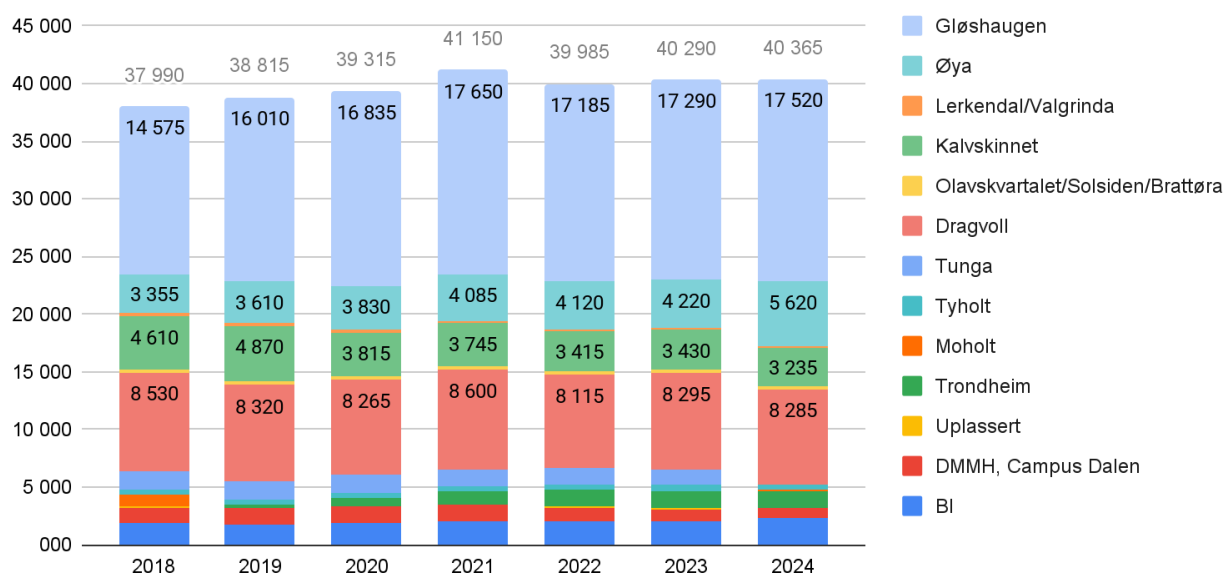
Trondheimsstudentene har i flere år vært de mest fornøyde med sin studieby blant studentene i Norge, og i 2022 svarte 90 % av studentene å være fornøyde med Trondheim. Trondheim scorer høyest blant de største studiebyene på studentenes tilfredshet med kultur- og utelivstilbudene, og får også gode skussmål på helsetilbud til studenter. Studentene er derimot mindre fornøyde med kollektivtilbudet, og kun 57 % av studentene i Trondheim oppgir å være fornøyde med dette, som er lavest tilfredshet av de største byene i Norge. Dette er resultater som også harmonerer med undersøkelsen av 13 nordiske studiebyer som Junior Consulting har gjort på vegne av StudyTrondheim, sist i 2024. I denne undersøkelsen rangeres Trondheim som Nordens nest beste studieby, særlig med bakgrunn i tilbudene innen studentfrivillighet og helse- og velferdstilbud. I denne rapporten trekkes imidlertid også et begrenset og dyrt kollektivtilbud som et område som kan forbedres³.

² Studentenes levekår varierer med studieby. SSB (2023).

<https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/studentenes-levekar-varierer-med-studieby>

³ Nordens beste studentby - en ny kartlegging. Junior Consulting (2024).

Studenter ved institusjoner og campus i Trondheim, 2018-2024

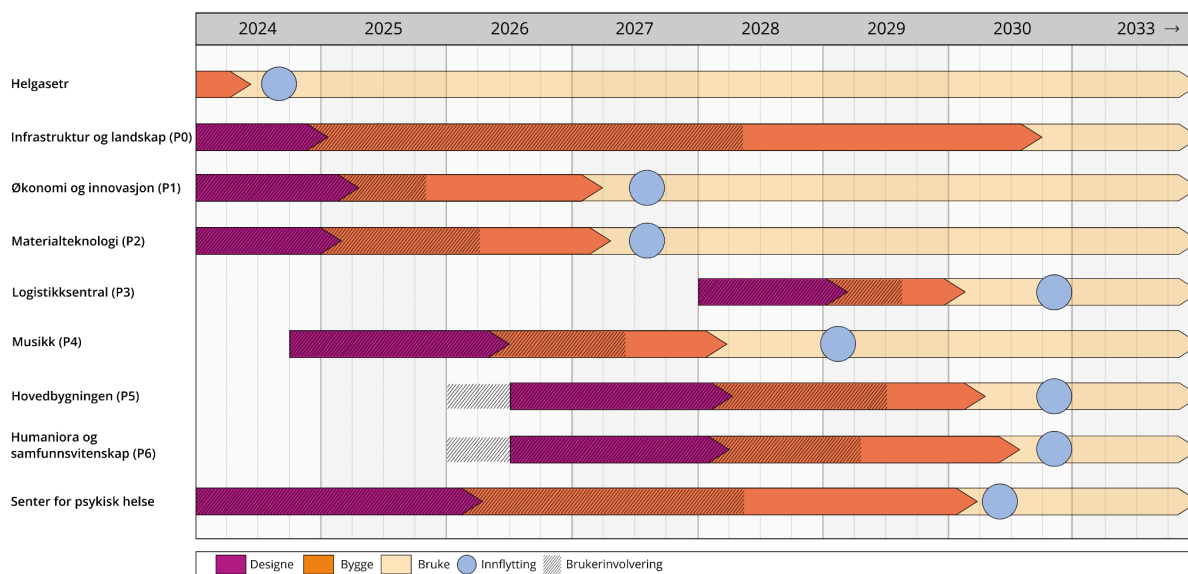

Kilde: DBH ([Database for høyere utdanning](#)). Nettstudenter og uplasserte studenter er også medregnet.

Campus i Trondheim og NTNUs campussamling

Figuren over viser fordelingen av studenter i Trondheim på institusjoner og campus de siste syv årene. Studentmassen har økt fra 38 000 i 2018 til 40 000 studenter i 2024. Flere campuser har i samme tid blitt samlokaliserte: først 900 studenter ved campus Moholt (TØH) som ble flyttet ned til Hesthagen og NTNU Handelshøyskolen på Elgeseter, og i 2024 ble helse- og sosialstudentene fra Tunga flyttet til det nye Helgasetr-bygget. I 2029 skal institutt for musikk flytte fra sentrum og Dragvoll inn i nytt bygg ved Elgeseter gård, og i 2030 skal studentene ved humaniora og samfunnsvitenskapelige fag flytte fra Dragvoll til Gløshaugen. Til tross for samlokalisering av campus og i den forbindelse etableringen av nye bygg, er det ikke planlagt for en betydelig økning i antall studenter i løpet av de neste årene.

Selv om studenttallet ikke øker, vil likevel NTNUs campussamling (NCS) ha stor påvirkning på Trondheim og på studentene. Prosjektet har som mål å samle mest mulig av NTNUs virksomhet i Trondheim på og rundt Gløshaugen og består av sju delprosjekter. Tre av disse prosjektene er i startfasen i 2025, inkludert prosjektet for infrastruktur og landskap (P0), som hadde oppstart i november 2024. Dette prosjektet skal legge til rette for byggingen av de seks andre prosjektene, og vil påvirke alle former for infrastruktur rundt Gløshaugen fram til campussamlingen er ferdig i 2030.

Tidslinje for NTNUs campussamling. Hentet 20.03.25 fra <https://www.ntnu.no/campusutvikling/campussamling>.

Bygg- og anleggsfasen vil innebære både økt anleggstransport, byggestøy og tidvis dårlig framkommelighet for studenter og ansatte på Elgeseter og andre områder rundt Gløshaugen. I tillegg vil campussamlingen kunne påvirke tilbud, tjenester og folk i ut- og innflytningsfasene og skape uforutsigbarhet.

Trondheim kommune har hatt et godt og tett samarbeid med NTNU i planfasen av campussamlingen. Dette samarbeidet har vært både toppforankret i kommunen og godt innarbeidet politisk, samt prioritert innover i organisasjonen. Kommunen har hele veien hatt som premiss at samlokaliseringen skal gjennomføres som bycampus og koble NTNUs bygg, virksomhet og folk med den øvrige byen. I tillegg har det vært mål for kommunen at et bycampus skal legge til rette for et bærekraftig bymiljø, inkludert å styrke sosial bærekraft og bymiljø. Dette innebærer både at det skal legges til rette for alternativer til privatbilbruk og arbeidsplassparkering, trygg tilgang for gående, syklende og kollektiv og åpne opp Gløshaugen for mer idrett, kultur og studentfrivillighet. I tillegg har kommunen hatt et mål om å samarbeide tett med alle aktører i alle plan- og utbyggingsprosjekter knyttet til campussamling. Samarbeidet har vært basert på åpenhet, kunnskapsdeling og dialog med alle involverte aktører, som også har inkludert å ivareta studentenes behov og perspektiv i campussamlingen.

Samarbeidet i planfasen har vært vellykket og sørget for bredt eierskap til prosjektet blant alle interessenter. Når campussamlingen nå går over i nye faser, er det viktig at kommunen fortsetter å prioritere et godt samarbeid med NTNU og alle involverte aktører for å sikre at prosjektet lykkes som et samfunnsprosjekt, ikke bare byggeprosjekt. Kommunen bør beholde en tydelig stemme i prosjektet og holde fast ved forventningene og premissene som har vært tatt inn fra start. Realiseringen av campussamling vil ha stor betydning for Trondheim i mange år framover. Kommunen bør derfor holde på sin nøkkelrolle som pådriver for målsetningen om et åpent, levende og tilgjengelig bycampus for studenter, ansatte og hele Trondheims befolkning.

Studentfrivilligheten

Studiebyen Trondheim er særlig forbundet med studentkultur og studentfrivilligheten. Trondheim er hovedsete for Norges største universitet, NTNU, som er utspring for landets største

idrettslag, NTNUI, med nesten 20 000 medlemmer. Trondheim er også hjem til Nordens største studentersamfunn, Studentersamfundet i Trondhjem, som også er hovedkvarter for UKA, Norges største kulturfestival, og ISFiT, som er verdens største internasjonale studentfestival. I tillegg er Trondheim landskjent for linjeforeningene tilknyttet studiestedene, som blant annet arrangerer fadderukene for nye studenter og sosiale arrangementer for sine medlemmer. De siste årene har også tekniske studentorganisasjoner fra Trondheim gjort seg bemerket nasjonalt og internasjonalt innen teknologiske nyvinninger og utvikling av droner, satellitter, raketter og racerbiler.

Dette reflekteres også i studentenes tidsbruk utenfor studiene: unge heltidsstudenter i Trondheim er i størst grad aktiv i frivillig arbeid gjennom semesteret og det er også størst andel som velger å ha en sommerjobb heller enn jobb gjennom semesteret. Studentfrivilligheten skaper en studentkultur som er med på å prege Trondheim, og bidrar til å befeste Trondheims posisjon som Norges beste studieby⁴.

Den aktive og utbredte studentfrivilligheten i Trondheim gir god markedsføring for studiebyen. I tillegg er studentorganisasjonene helsefremmende institusjoner som tilbyr arenaer for fellesskap, mestring og opplæring i frivillig arbeid for studenter. Samtidig er studentfrivilligheten en arena med begrenset kapasitet som i mange tilfeller er preget av konkurranse om plassene, både på grunn av for manglende arealer og ressurser.

De siste årene har det vært fokus på utbyggingen av Studentersamfundet som en løsning på sprengt kapasitet. Åpningen av nybygget i 2024 har gitt både Samfundet, UKA, ISFiT og andre studentorganisasjoner flere arealer å leie, leie ut og drive egen virksomhet i. I forbindelse med campussamling på NTNU har det også vært fokus på å sikre videre gode rammevilkår for studentfrivilligheten. Dette innebærer blant annet arbeid for å sikre at alle linjeforeninger og øvrige studentorganisasjoner som mister sine kontorer og arealer får et tilsvarende tilbud på nytt campus. Idrettsarealet i Høgskoledalen⁵ blir også påvirket i forbindelse med utarbeiding av støttefylling for å realisere Humsambygget (P6) på Gløshaugen. Det er over 2700 studenter på venteliste for å delta i studentidretten, og en reduksjon i tilbudet deres i byggefasen vil gå utover både organisasjonene i studentidretten og folkehelsen blant studentene.

Sammen med Sit og utdanningsinstitusjonene jobber kommunen for fortsatt gode rammevilkår for studentorganisasjonene. Dette er spesielt viktig i forbindelse med campussamling. I tillegg jobbes det for å knytte studentfrivilligheten tettere sammen med byens øvrige frivillighet og se på samarbeidsløsninger, ikke minst for studentene som ikke får plass i studentorganisasjonene. Samlet sett vil dette kunne tilby flere studenter muligheten til å bidra frivillig og bli inkludert i frivillighetens mestringsfellesskap.

Samarbeid i studiebyen

Trondheim kommune har blant annet rollen som pådriver i studiebysamarbeidet StudyTrondheim⁶, tidligere StudiebyEN (2003-2014) og Nordens beste studieby (2015-2017). Studiebysamarbeidet skal jobbe for bedre samarbeid mellom aktørene i studiebyen og for varige endringer som bidrar til at Trondheim blir Nordens beste studieby. Samarbeidet bygger på

⁴ Blant annet basert på resultater fra Studentenes helse- og trivselsundersøkelse, sist gjennomført i 2022. Trondheim scorer høyest på studentenes tilfredshet med studiebyen.

⁵ Dalen øst for Gløshaugen, mot Singsaker, også kjent som Dødens dal. NTNUI drifter idrettsarealet på vegne av Sit, som leier tomte av kommunen.

⁶ StudyTrondheim: NTNU, BI, DMMH, Sit, Trondheim kommune, Trøndelag fylkeskommune, Næringsforeningen i Trondheimsregionen, Studenttinget NTNU, Velferdstinget, SINTEF, BI student organisation, Studentparlamentet DMMH, Studentersamfundet, NHO og LO.

studentenes fremtidserklæring fra 2013, som peker på behov for satsing på utvikling av studentboliger, helse og velferd, campus- og byutvikling, kobling mellom arbeids- og næringsliv, studentfrivillighet, ivaretagelse av internasjonale studenter og felles kommunikasjon om studiebyen Trondheim.

Gjennom StudyTrondheim har kommunen de siste årene vært med på prosjekter som Aktivt nabolag, Workation og In My Experience (IME). Disse og andre prosjekter, samt øvrig arbeid i studieby samarbeidet, har bidratt med nyttig kunnskap og erfaringer for kommunens arbeid med studiebyen. Nettverket legger også til rette for møteplasser som tilrettelegger for kunnskaps- og idéutvikling, koordinering og nye initiativ, slik at aktørene i samarbeidet gjennomfører aktiviteter som styrker studiebyen. Dette har bidratt til økt samarbeid på tvers av studiebyaktørene og etablering av gode relasjoner for videre arbeid med folkehelse, næring og samfunnsutvikling.

Det jobbes for tiden med å revidere StudyTrondheims strategi. Viktige områder for den neste strategiperioden er felles satsing på kommunikasjon av Trondheim som studieby, samarbeid om læringsmiljø, studiemiljø og bomiljø og bedre kobling mellom studenter og næringslivet for å synliggjøre jobb- og innovasjonsmulighetene i Trondheim. StudyTrondheim skal også bidra til kunnskap om studiebyen Trondheim og hva som skaper en god studieby. Trondheim kommune innehar pådriverrollen i nettverket, og jobber tett med Sit og Velferdstinget for å koordinere og drive nettverket framover. StudyTrondheim organiserer og koordinerer også et eget samarbeidsforum for studentfrivilligheten, hvor representanter for de største og mest aktive studentorganisasjonene møtes månedlig.

Som en av få kommuner har Trondheim også et eget medvirkningsråd for studenter. Trondheim studentråd ble opprettet allerede i 2001 for å sikre dialog med studentene om kommunens politiske saker og prioriteringer. Her sitter tre politikere fra bystyret, en politiker fra Trøndelag fylkeskommune, ledere for Studentersamfundet i Trondhjem, Velferdstinget, Studenttinget NTNU, Studentparlamentet ved DMMH, BISO og NTNU og observatører fra NTNU, Sit og administrasjonen i Trondheim kommune. Dette er et viktig forum for studentenes deltakelse i utformingen av lokal politikk som angår studentmassen.

Trondheim kommune samarbeider tett med NTNU, BI og DMMH om praksisplasser og praksisveiledere for studenter, i tillegg til å bidra i studentdrevet forskning og studentoppgaver. Kommunen har også samarbeidet tett med NTNU om universitetskommunesamarbeidet TRD 3.0. Dette samarbeidet mellom NTNU og kommunen har eksistert siden 2018 for å sikre et tett samarbeid om kunnskap, kompetanse og teknologi som byggesteiner for samfunnsutviklingen i Trondheim. Et tett samarbeid mellom NTNU og kommunen er viktig for Trondheim som studie- og kunnskapsby.

Andre relevante samarbeid og nettverk for studiebyutvikling er strategisk samarbeidsforum for kunnskapsbyen og lederforum for bycampus og innovasjonsdistrikt⁷. I begge forumene har kommunen en viktig rolle som tilrettelegger og koordinator. Strategisk samarbeidsforum er et policyorgan hvor ordførerne i kommunen og fylkeskommunen, rektor ved NTNU og administrerende direktører i SINTEF og Næringsforeningen i Trondheimsregionen møtes to ganger i året. Forumet legger strategier for oppfølging av saker som er viktige for å styrke kunnskapsbyen Trondheim. Lederforum for bycampus og innovasjonsdistrikt springer ut av et felles mål hos aktører i studiebyen om utvikling av kunnskapsaksen fra Sluppen til Nyhavna, med Elgeseter, Øya og Gløshaugen som kraftsentrum. Forumets formål er å legge til rette for en

⁷ Faste medlemmer er representanter fra ledelsen i NTNU, SINTEF, Sit, Trondheim kommune, Trøndelag fylkeskommune, St. Olavs hospital, Næringsforeningen i Trondheimsregionen, Studenttinget NTNU, Velferdstinget i Gjøvik, Ålesund og Trondheim, Trondheim Tech Port og Statsbygg (så lenge det er aktive prosjekter i området).

campus- og bystruktur som stimulerer til nytenking, innovasjon og verdiskapning, som samtidig sikrer en god bydel å bo, leve og arbeide i.

Samarbeidene om studentene og studiebyen er også viktig for å ivareta den helhetlige beredskapen i Trondheim. Under pandemien ble det tidlig etablert et godt samarbeid mellom Sit, kommunen og NTNU om smittesituasjonen blant studenter og koordinering rundt beredskap. Det ble gjennomført hyppige møter på ledernivå, opptil daglig ved enkelte smittetopper, og samarbeidet bidro til gode tiltak for å begrense smitte og ivareta studentene gjennom pandemien. Dette bidro også til å utvikle samarbeidet om studenthelse mellom Sit, kommunen og St. Olavs. Slike samarbeid er et viktig grep for å styrke Trondheims beredskap for hele befolkningen, inkludert studentmassen. Kommunen bør derfor jobbe aktivt for å utvikle beredskapssamarbeidene med utdanningsinstitusjonene og Sit om evakueringsplaner, befolkningsvarsling og annen planlegging for å være best mulig rustet ved en uønsket hendelse.

Studenter, næringsliv og arbeidsliv

God tilgang på riktig kompetanse er en av næringslivets største utfordringer, og for mange bedrifter er det krevende å få tak i den kompetansen de trenger for fremtiden. Samtidig har studentene lite kjennskap til karrieremulighetene i Midt-Norge, og opplever trønderisk næringsliv som lite synlig⁸. Et nært og tett samarbeid mellom næringslivet og studentene er essensielt for både å sikre kompetent arbeidskraft for virksomhetene og praktisk erfaring for studentene. Det finnes mange varianter av slike samarbeid, men blant de vanligste er oppgavesamarbeid på bachelor- eller masternivå, ansettelser i sommerjobb eller deltidsjobb og bedriftspresentasjoner. I tillegg brukes studenter som konsulenter for næringslivet, enten freelance eller gjennom egne studentkonsulentselskaper.

Kobling og samarbeid mellom studentene og arbeids- og næringsliv inkluderer også offentlig sektor, herunder kommunen. Trondheim kommune har to ulike roller i dette arbeidet. På den ene siden er Trondheim kommune som organisasjon en stor virksomhet med utstrakt bruk av studentoppgaver, forskningsprosjekter og praksisplasser, og som har stort behov for kompetansen blant studentene i Trondheim. Dette er gjeldende på alle områder, men særlig viktig innen kommunens lovpålagte oppgaver som utdanning, helse og omsorg. Kommunen har derfor et særskilt fokus på å være en attraktiv arbeidsgiver for studentene i praksis og deltidsjobb som del av sin rekrutteringsstrategi. På den andre siden er kommunen en aktiv næringsutvikler som arbeider for at byens arbeids- og næringsliv møter studentene på rett måte og får tilgang til riktig kompetanse. Dette inkluderer å tilrettelegge for at studentene blir kjent med bredden av næringer og virksomheter i Trondheim, både innen privat og offentlig sektor. Kommunen må også i denne rollen synliggjøre seg selv som et interessant og relevant sted å jobbe for studenter og ferdigutdannede kandidater i byen. Dette kan gjøres gjennom å arrangere, støtte og delta på karrieredager, bedriftspresentasjoner og andre relevante arenaer.

Ifølge Kandidatundersøkelsen til NTNU fra 2022, har i overkant av seks av ti kandidater hatt kontakt med arbeidslivet gjennom praksis, arbeidserfaring eller samarbeidsprosjekter, og tre av ti kandidater ble tilbudt jobb på bakgrunn av denne kontakten⁹. Tallet er enda høyere for sivilingeniørkandidatene, hvor fire av ti fikk jobbtilbud etter slike samarbeid. 41% fikk tilbud om fulltidsjobb i virksomheter de hadde praksis eller arbeidserfaring hos, mot 24 % for oppgave-/prosjektsamarbeid. Tre prosent av studentene startet egne bedrifter under studiene.

En undersøkelse blant 291 virksomheter, gjort på bestilling fra Næringsalliansen i Trøndelag,

⁸ Kobling av studenter og næringsliv i Midt-Norge. StudMatch og Junior Consulting (2021).

⁹ Kandidatundersøkelsen 2022. NTNU/Kantar (2022).

finner positive erfaringer med studentsamarbeid hos 83 % av bedriftene¹⁰. Særlig trekkes studentenes bidrag i form av ny og oppdatert kunnskap og ressurser til oppgaveløsning fram som fordeler for bedriftene. I tillegg identifiserer respondentene samarbeid som viktig for å etablere en relasjon for framtidig ansettelse. Undersøkelsen viser sterk sammenheng mellom tid brukt på planlegging og suksess i samarbeidet. Samtidig er denne tidsbruken i forkant av samarbeidet identifisert som den største utfordringen for virksomhetene. Å avlaste næringslivet og bistå med fasilitering av studentsamarbeid kan bidra til både øke andelen av og kvaliteten i samarbeid mellom studenter og næringslivet.

I tillegg til samarbeid med det etablerte næringslivet er studenter en viktig del av innovasjons- og gründermiljøene i Trondheim; både som gründerne av egne oppstartsbedrifter og som ressurser for disse miljøene. I tillegg er studentinnovasjonsmiljøet en kilde til ressurser for det utvidede økosystemet for innovasjon i byen. Flere store bedrifter startet som ideer på NTNUs Entreprenørskole, men nåløyet for å komme inn på dette masterprogrammet er trangt. Studentorganisasjoner som Start NTNU, FRAM NTNU, Spark*, Boost Henne, de tekniske studentorganisasjonene og linjeforeningene Solan, Innovatio og BISO Trondheim er derfor viktige studentorganisasjoner som bidrar til samarbeid med og innad i økosystemet for innovasjon i Trondheim, i tillegg til å fremme innovasjon og entreprenørskap blant studenter.

En sentral utfordring for Trondheim er andelen oppstartsselskaper med opphav i studentmiljøet som flytter ut av byen, og dermed tar med både kunnskap, folk og penger fra Trondheim. Å koble studentinnovasjonsmiljøet enda tettere på Trondheims øvrige økosystem for innovasjon og nyskaping, særlig kapitalmiljøene, vil være viktig for å beholde flere av de gode ideene og lovende oppstartsselskapene i byen.

¹⁰ *Fremtidens talent. Erfaringer, barrierer og muligheter i koblingen mot studenter.* Talent Trøndelag og Yobr (2024)

Studentboliger

Trondheim har en variert sammensetning av boligtilbydere til studenter. De siste årene har det kommet flere private utleierye av studentboliger til byen, som både har kjøpt og rehabilitert bygårder og bygget boliger for utleie til studenter. I tillegg er det flere profesjonelle utleierye i Trondheim med boliger som ikke begrenser seg til studenter som leietakere, samt privatpersoner som leier ut sekundærboliger eller deler av sin primærbolig.

Av alle tilbydere av studentboliger står Sit likevel i en særstilling som en aktør med et tydelig samfunnsoppdrag, både på studentboliger og på levering av studentvelferdstjenester. Kommunen og Sit har et godt og langvarig samarbeid om studentboliger. Dette har både handlet om utvikling og bygging av nye boliger, og bruk av kommunal forkjøpsrett til leiegårder på vegne av Sit. Dette er en forkjøpsrett som kommunen har på utleieendommer som inneholder minst fem boliger og hvor mer enn halvparten av bruksarealet er innredet til beboelse.

Sit har en ambisjon om å kunne tilby bolig til 20 % av studentene i Trondheim, men har i dag kun dekning på 14 %. Bystyret har bedt byrådet starte arbeidet med å endre retningslinjene med sikte på å frita studentboliger fra eiendomsskatt fra og med 2026. Sit har i dag ca. 6000 studentboliger i Trondheim, og har også de siste årene hatt stor byggeaktivitet, blant annet på Nardo, hvor det bygges studentboliger til 843 studenter som skal stå klart sommeren 2027. Disse studentboligene bygges med stort fokus på sosial bærekraft, hvor store arealer er satt av til fellesområder og sosiale soner, i tillegg til at de har fått Enova-støtte til bergvarme og miljøvennlig oppvarming. I 2025 har Sit fått tilskudd til 680 hybelenheter. Det meste av dette tilskuddet går til nybygg på Moholt, hvor det skal bygges over 600 studentboliger. Disse bygges som Powerhouse-boliger, som har minimale klimautslipp i byggefasen, og som over tid skal produsere mer energi enn de bruker. Sit har også fått tilskudd til oppussing og rehabilitering av bygårder som de har fått via kommunens forkjøpsrett i Festningsgata, Klostergata og Østersunds gate.

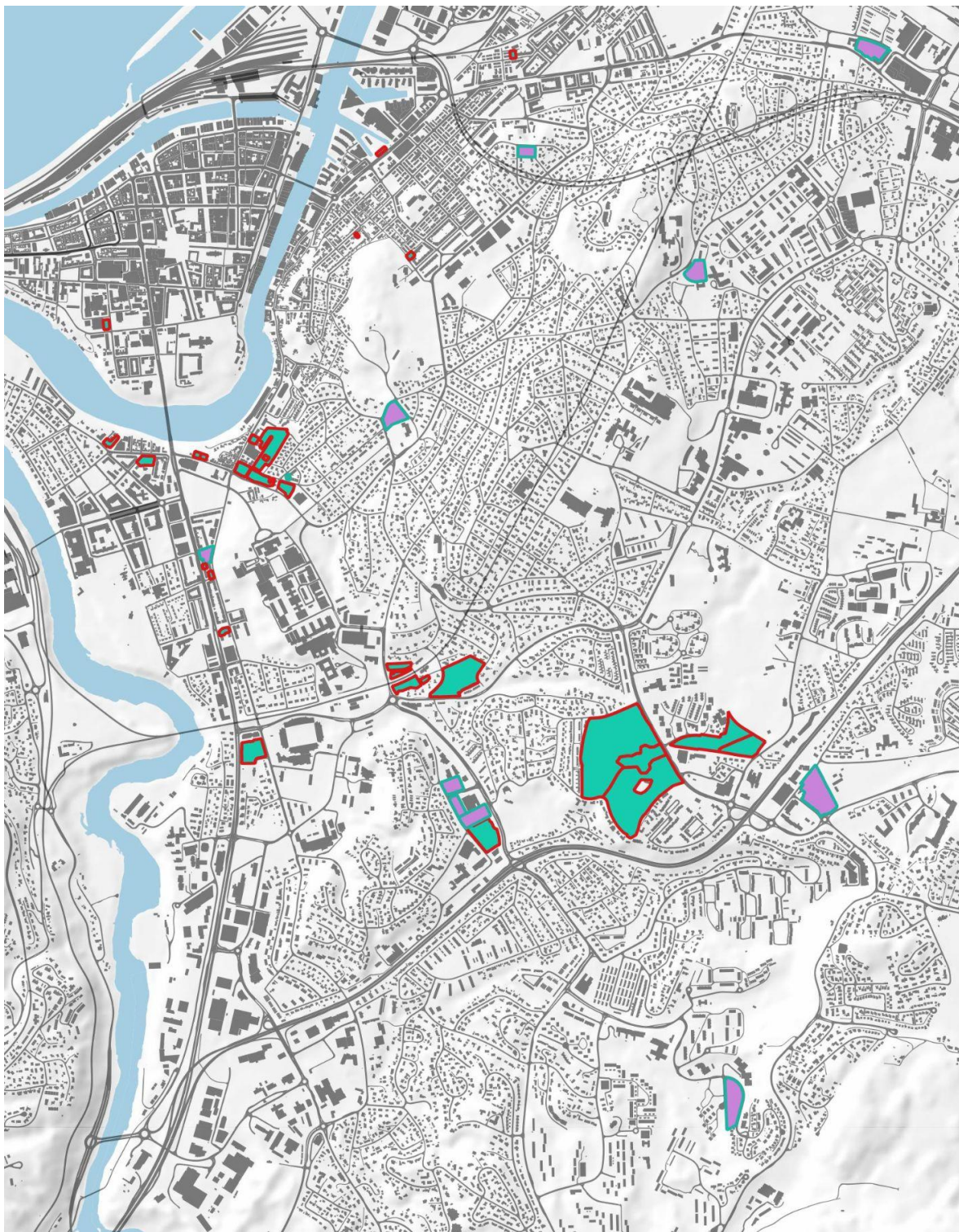
Definisjoner

Studentboliger kan både være boliger som er bygd eksklusivt for, samt eksisterende bygg som er overtatt av boligtilbydere med tanke på utleie til studenter. I dagligtale er det også en bredere definisjon som tar for seg alle boliger hvor det bor studenter.

- **Studentbolig:** Større hybelkompleks som eies og drives av på en profesjonell måte av studentsamskipnad eller andre som har juridisk bindende avtale om utleie til studenter, for eksempel avtale med departementet som angitt i teknisk forskrift. Midlertidig bruk og utleieform er da sikret og det kan gi grunnlag for anbefaling om reduserte boligmiljøkrav.
- **Hybel** forstås som enkeltrom for utleie som deler fellesfunksjoner som kjøkken, bad, gang etc. med flere hybler eller med en primærleilighet.
- **Hybelhus:** Større private hybelbygg med felles løsninger for bad/kjøkken for hyblene. Midlertidig bruk til studenter eller utleie er ikke juridisk sikret, men planløsninger med bokollektiv kan i noen grad sannsynliggjøre dette i større grad enn løsninger med selvstendige boenheter som inneholder alle nødvendige funksjoner for å fungere selvstendig og dermed enklere kan seksjoneres som selveieboliger.
- **Bokollektiv:** Hybler organisert rundt felles bad, toalett, kjøkken og andre typer fellesrom. Felles vaskeri er nødvendig for små leiligheter uten plass til å vaske og tørke tøy.

- **Små leiligheter:** Ett- eller toromsleiligheter i leilighetsbygg med bad og potensiell kjøkkenløsning. Leilighetene kan seksjoneres og selges. Slike leiligheter kan være attraktive både for studenter og studentpar og andre, for eksempel arbeidsinnvandrere og enslige.
- **En bolig/bolighet:** Brukes som enhetsbegrep i blant annet bestemmelser til kommuneplanens arealdel. En bolig er ingen fast definert størrelse eller funksjon, en bolig eller en boenhet kan inneholde mange utleieenheter i form av hybler som kalles bruksenheter. En seksjonert boenhet må inneha alle nødvendige funksjoner for å fungere selvstendig.
- **Hybelenhet (HE):** Brukes av Husbanken i sin veileder for tildeling av tilskudd til studentbolig. Med hybelenhet menes en bolig for én student. Boligen skal ha tilgang til kjøkken og bad med alle nødvendige baderomsfunksjoner inkludert WC. For etablering av nye studenthybler gis det et fast tilskudd per hybelenhet med øvre kostnadsrammer per hybelenhet.
 - En boenhet beregnet på en person = 1 hybelenhet.
 - En boenhet beregnet på to personer = 2 hybelenheter.
 - En boenhet beregnet på to voksne og ett barn = 2,5 hybelenheter.
 - En boenhet beregnet for to voksne og mer enn ett barn = 3 hybelenheter.
 - Bofellesskap = 3 hybelenheter eller flere.

Studentboliger i Trondheim - nåværende situasjon

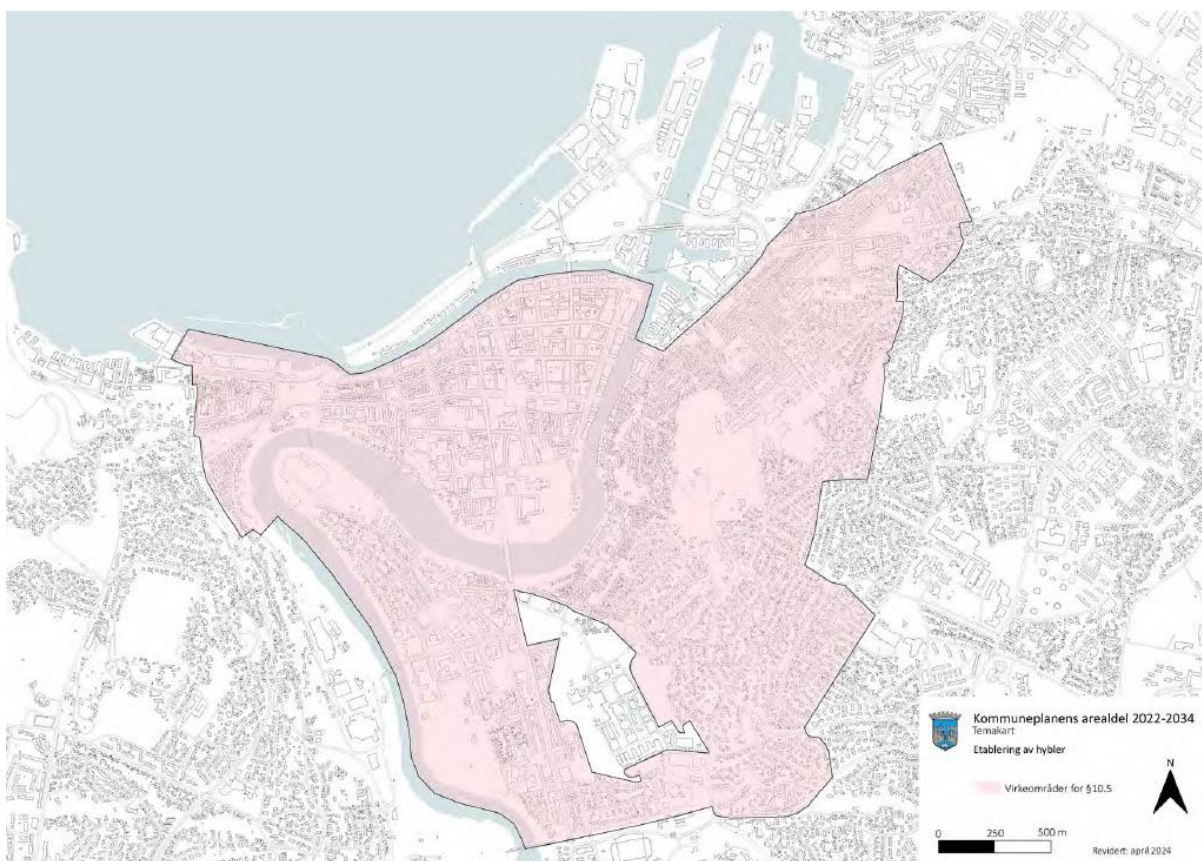

Kart over studentboligområder per mars 2025. Sits boliger i grønt, private boliger og stiftelser i lilla.

Kartet over viser både etablerte studentboligområder hvor det er studentboliger i dag og områder hvor nye studentboliger er under oppføring eller rehabilitering. I tillegg er det planlagt studentboliger i områdereguleringen for delområde 4 og 5 i bycampus (Valgrinda og Lerkendal). I tilknytning til dette området er det mange planinitiativ og igangsatte planer med studentboliger som venter på områdeplan for Tempe og Sorgenfri eller reguleres samtidig. En privat utbygger

har også søkt om å få bygge studentboliger i Elgeseter gate 26.

Trondheim står likevel overfor en utfordring med å sikre tilstrekkelig antall studentboliger. Byen har hatt en økning i antall studenter og en tilsvarende økning i etterspørselen etter boliger. Selv om Sit jobber for å øke boligtilbudet, er det stor og økende etterspørsel etter private hybler og små leiligheter i campus- og sentrumsnære områder, særlig i forbindelse med campussamling. I 2019 ble det tatt inn en paragraf i KPA som krevde særskilt tillatelse for å dele opp eller bruksendre ordinære boliger til hybler på Møllenberg, Rosenborg, Singsaker, Kalvskinnet, Øya, Elgeseter, Lademoen, Berg og Bakklandet. Målet med paragrafen er å motvirke hyblifisering og stimulere til en balansert demografi og boligsammensetning. I 2023 ble virkeområdet til hyblifiseringsparagrafen utvidet til å gjelde Ila og Midtbyen.

Virkeområde for hyblifiseringsparagrafen i ny KPA.

Campussamling og utvikling i studentboligtilbudet

Studenter ønsker først og fremst å bo sentralt og campusnært, og det er trolig at samlokaliseringen kommer til å påvirke studenters bostedsmønster. Fremover kommer flere studenter til å studere sentralt i Trondheim og perifere campus blir lagt ned. Dette vil føre til et større press på bydeler og nabolag som ligger tett på de nye campusområdene. For å unngå konflikter mellom studenter og andre beboere i disse områdene, bør det tidlig legges til rette for god dialog mellom studentene, studiebyaktørene og nabolagsaktører som borettslag og velforeninger. Dette har man de siste årene konkrete erfaringer fra på Møllenberg, hvor innbyggere i studentalder nå er i overtall og flere boliger er omgjort til hybelhus. Her har det vært satt i gang ulike tiltak, blant annet gjennom innsats fra områdesatsingene i kommunen, Sit og StudyTrondheim.

Lokaliseringen av studentboliger er også viktige faktorer og drivere for mobilitetstilbudet i Trondheim. Studenter har i liten grad bil, men har tidvis bilbaserte behov, for eksempel i forbindelse med flytting. Etter hvert som NTNUs fagmiljøer samles på Gløshaugen og flere studenter flytter til sentrale og campusnære områder, vil enda flere studenter komme seg til campus på sykkel, til fots og med elsparkesykkel. Dette krever tilrettelegging for denne typen mobilitet, blant annet med tanke på parkeringsmuligheter og kapasiteten for utleie av sykler og elsparkesykler, og god infrastruktur for sykkel og gange. Det bør likevel ikke gå på bekostning av kollektivtilbudet til studenter, som på grunn av den mindre utbredte bilbruken er avhengig av buss og trikk for å bevege seg mellom bydeler, ut av byen og inn i naturen.

Studentboliger er en viktig faktor for Trondheims attraktivitet som studieby. På den ene siden handler det om å ha et tilstrekkelig antall studentboliger, slik at byen har kapasitet til å ta imot alle dem som flytter hit fra inn- og utland for å studere. For å sikre dette skal kommunen jobbe for at Sit når målet om å kunne tilby studentboliger til 20 % av studentene i Trondheim. Sit står i en særstilling som boligutleier, fordi inntekt fra leie går tilbake til deres studentvelferdstjenester. I tillegg har også Sit en prisregulerende effekt på områdene der de er til stede med studentboliger.

Like viktig er det imidlertid å sikre at studentboligene bygges og opprettholdes som gode hjem for studentene. Studietiden er en spesiell tid, også som overgangsfase fra ung voksen til boksen, og det kreves også at studentboligene bygges med spesielle hensyn til blant annet sosial bærekraft. Dette henger også sammen med den negative utviklingen i psykisk helse blant studentene siden før koronapandemien brøt ut, men som ble ekstra tydelig under og etter nedstengingene under pandemien. I tillegg er studentene relativt ferske på bolig- og leiemarkedet, og det bør derfor jobbes fra flere hold for å sikre at de har et trygt og godt sted å bo under studiene. Oppfølgingen av brannsikkerhet i bygårder og bydeler med høy studenttetthet som Møllenberg er et godt eksempel på slikt arbeid.

Retningslinjer for studentboliger

I byggt teknisk forskrift er det i §1-2 tatt inn en del unntak for bygninger som oppføres som studentboliger av studentsamskipnader eller studentboligstiftelser som har mottatt offentlig tilskudd til studentboliger. Disse kan få unntak fra kravet om tilgjengelighet, og i stedet for å måtte tilpasse alle boenhetene, er det nok at 20% av dem oppfyller disse kravene. I tillegg gjøres det unntak fra kravet om bod, og det er tilstrekkelig at det er et toalett som oppfyller tilgjengelighetskravene i hver etasje, heller enn i hver boenhet. Også andre studentboliger kan omfattes av disse unntakene, men det må da tinglyses en heftelse ved eiendommen om at boligen skal benyttes til utleie til studenter i minst 20 år fra ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse. Kommunal- og distriktsdepartementet er rettighetshaver til denne heftelsen, og dokumentasjonen må godkjennes av kommunen før byggingen kan starte.

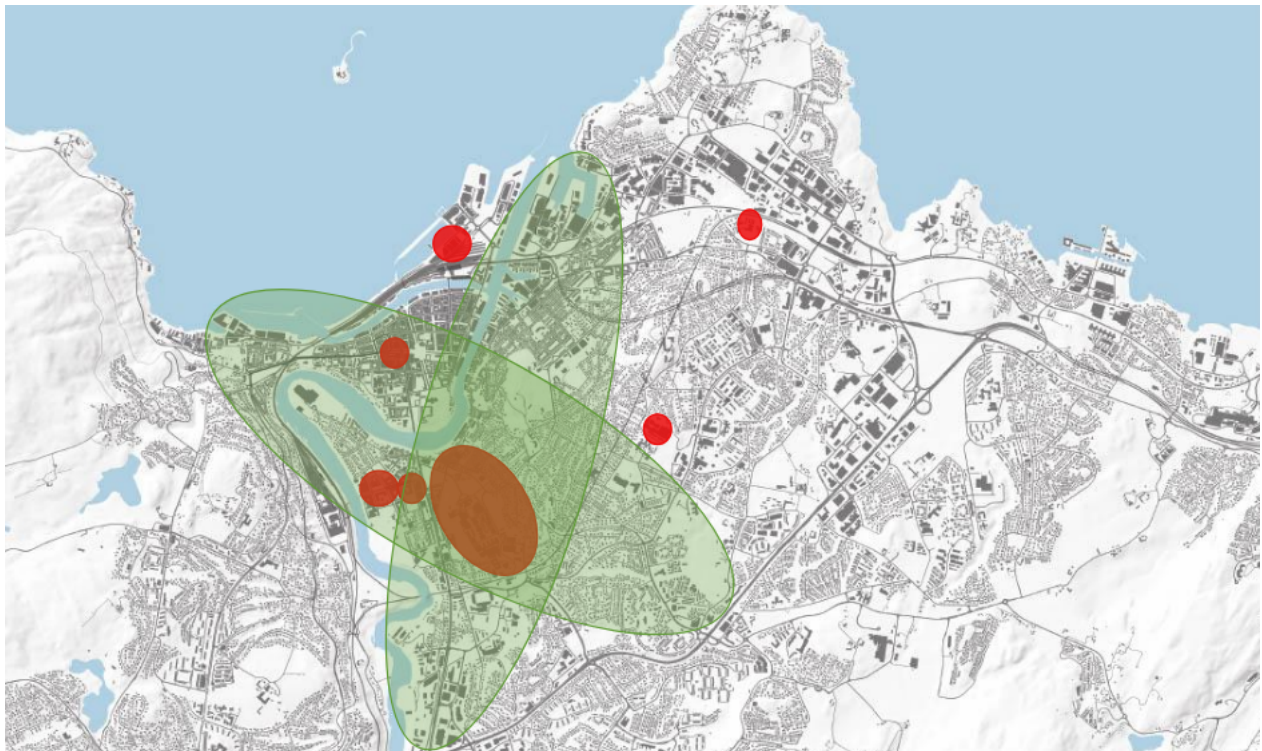
I 2014 utarbeidet kommunedirektøren prinsippsak om studentboliger til KPA ([PS0103/14](#)). I denne saken vedtok bygningsrådet prinsipper for behandling av plansaker med studentboliger og at kommunens boligkrav i KPA 2012-2024 kunne fravikes for sentralt lokaliserte studentboliger etter vurdering av prosjekters samlede kvaliteter.

Studentboliger tas fra 1. juli 2025 inn som et eget arealformål i kart- og planforskriften. Denne endringen kan få betydelige konsekvenser for Trondheims mulighet til å sikre tilstrekkelig med studentboliger: med et eget arealformål for studentboliger vil det bli lettere å planlegge for og sikre tilstrekkelig med studentboliger i kommunen, samtidig som det kan gi klarere føringer for

utbygging og regulering. Det gjenstår fortsatt å utarbeide reguleringsbestemmelser for dette formålet i kommunen. Dette gjøres ved rullering av KPA, som fremover skal skje hyppigere og på utvalgte temaer og områder.

Studentboliger og bokvalitet

Det er en svært viktig kvalitet ved studentboliger at de er lokalisert nær fremtidens campus og nær sentrum. Muligheten for å gå eller sykle til studiestedet er helsefremmende. Sentral lokalisering er også viktig for studentenes sosiale liv og muligheter for opplevelse og rekreasjon uavhengig av boligen. Studentene etterspør sentral lokalisering, og perifert beliggende private hybelhus bør derfor behandles som ordinære småboliger.

Kartet antyder hvor studentboliger bør lokaliseres. Rød prikk viser fremtidige campusområder etter NTNUs campussamling.

Det er også tøff konkurranse om attraktive tomter i sentrum. Dette driver opp prisene og gjør det utfordrende for studentsamskipnadene å sikre seg tomter til gode prosjekter.

Finansieringssystemet er også til hinder for mer fleksible boligløsninger. Systemet favoriserer store prosjekter, noe som kan begrense mulighetene for å bygge boliger som er tilpasset studenters varierende behov.

For å imøtekomme den økende etterspørselen etter studentboliger, gjøres det ofte kompromisser på bekostning av studentenes livskvalitet. I kommuneplanens arealdel er det en rekke kvantifiserte og ikke-kvantifiserte krav til boliger og boligmiljø; blant annet om boligsammensetning, lysinnfall, avfallsløsning, parkerings, innendørs fellesarealer, uteromskrav og støykrav. En del av disse kravene er ikke tilpasset hybler, og bystyret kan fravike dem i reguleringsplanen. Andre krav kan vurderes fraveket fordi boligene skal være midlertidige for studenter, og ikke bebos for eksempel av barn og eldre som har større behov for uteareal nær boligen.

Studentboliger og andre boliger rettet mot studenter er viktige verktøy for å motvirke ensomhet og andre psykiske utfordringer. Muligheten til å gi unntak fra krav til bolig må derfor føre til at studentene får bedre tilpassede boliger til den situasjonen de er i. Lavere krav til f. eks. uteareal

og universell utforming med dertil mindre hybler og leiligheter bør kompenseres med mer areal til sosialt fellesskap med andre studenter. Helhetsinntrykket av studentboliger med tilhørende hybelenheter må være som gode hjem tilpasset studentens fysiske og psykiske behov.

Det anbefales derfor ikke å utarbeide generelle reduserte krav. Det bør i stedet gjøres en vurdering av planforslagets samlede kvaliteter i hver enkelt plan- og byggesak, herunder en vurdering av de helsemessige virkningene og ivaretagelse av sosial bærekraft. Kommunen bør legge til rette for at alle Trondheimsstudenter skal ha et attraktivt og helsemessig forsvarlig boforhold nær campus.

Studenthelse

I Norge gjøres det jevnlig kartlegging av psykososiale forhold og studiesituasjonen for studentene gjennom Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT). SHoT-undersøkelsen har vært gjennomført hvert fjerde år siden 2010, og det ble også gjort tilleggsundersøkelser i 2021 og 2023. I undersøkelsen fra 2022¹¹ rapporterte 42 % av studentene om psykiske plager, hvorav 35 % ble betegnet som alvorlige, og 20 % av studentene oppga å ha en psykisk lidelse. I tilleggsundersøkelsen i 2023 ble det avdekket at en av tre studenter oppfylte de formelle kriteriene for en pågående psykisk lidelse, og over halvparten (51,1 %) av studentene oppfylte kravene for en psykisk lidelse i løpet av det siste året. Alvorlig depressive episoder og generaliserte angstlidelser er lidelsene som forekommer oftest. I tillegg oppfylte 34 % av studentene i undersøkelsen fra 2022 de formelle kriteriene for en insomni-diagnose. Én av fem svarte at de har skadet seg selv, og fem prosent har prøvd å ta sitt eget liv. SSB finner også i Livskvalitetsundersøkelsen at studenter har flere psykiske plager enn yrkesaktive i samme alder, og at differansen i forekomsten av psykiske plager mellom disse gruppene øker med alderen¹².

Lokalt har StudyTrondheim mellom 2020 og 2024 vært ansvarlig for prosjektet In My Experience¹³, som har kartlagt studenters livskvalitet i Trondheim og iverksatt psykososiale tiltak lokalt og nasjonalt. IME-prosjektet har også samarbeidet tett med forskningsmiljøene rundt StudyWell, et forskningsprosjekt på NTNU med mål om å jobbe for bedring av studenters psykiske helse og livskvalitet, gjennom tjenstedesign og relasjonell velferd. Her er også Trondheim kommune med som partner, sammen med Sit, NTNU og Gjøvik kommune. Både IME og StudyWell har bidratt med perspektiver på studentenes helse, velferd og livskvalitet som kan nyttiggjøres i utformingen av helse- og velferdstilbudet til studenter.

Helsetilbud til studenter i Trondheim

I kommuneplanens samfunnsdel, Trondheimpløftet, er et av målene at Trondheims innbyggere skal ha god livskvalitet (delmål 2.1). Ifølge tall fra NTNU er over 85 prosent av de som studerer på NTNU i Trondheim ikke folkeregistrert i kommunen før studiene, som utgjør ca. 32 000 personer. En stor andel av studentene som bor i byen, anslagsvis 15 000, er heller ikke folkeregistrert i Trondheim. Kommunen har uansett, i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1, et ansvar for å sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Tjenestene kan ytes ved at det inngås avtaler med andre offentlige eller private tjenesteytere.

En oversikt over helsetjenester til studenter i Trondheim ble utarbeidet av kommunedirektøren i [PS 01/24](#). Saken redegjør for hvordan Trondheim kommune samarbeider med Sit om helsetjenester til studentene i byen, og redegjør for samarbeid og aktuelle tiltak innen psykiske helsetjenester, helsestasjonstjenester og fastlegetjenester. I kartleggingen av nordiske studiebyer Junior Consulting gjennomførte i 2024, ble tilgjengeligheten til Sits helsetjenester i Trondheim trukket fram som positivt. I tiltaksplan for legetjenesten 2024-2028 ([PS0139/24](#)) pekes det imidlertid på at helsetjenestetilbudet til studenter i Trondheim er utilstrekkelig. Tiltak som trekkes fram for å bedre dette tilbudet er økt samarbeid med Sit om helsestasjonstilbudet for studenter innen seksuell helse, og ser på samarbeid med medisinstudenter ved NTNU som en

¹¹ Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2022. Hentet fra <https://studenthelse.no/shot-2022/>.

¹² Flere psykiske plager blant studenter. SSB (2024). Hentet fra <https://www.ssb.no/utdanning/hoyere-utdanning/artikler/psykiske-plager-blant-studenter>.

¹³ For mer informasjon om prosjektet, se <https://www.inmyexperience.no/>.

muliggjørende faktor for å utvikle dette.

Et tilstrekkelig helsetilbud er ikke i seg selv et attraktivt virkemiddel for å øke Trondheims anseelse og status som studieby. Et manglende tilbud kan derimot skape uro og usikkerhet blant studentene, og kan svekke studentenes tilfredshet med Trondheim. Dette kan over tid påvirke hvor mange studenter og talenter som velger å flytte til og bli igjen i byen, og vil ha effekt på kommunens øvrige satsinger, blant annet på Trondheim som teknologihovedstad. Det er derfor viktig for studiebyutviklingen at kommunen jobber sammen med Sit, St. Olavs hospital HF og andre aktører for å sikre et godt og trygt helsetilbud for studentene i Trondheim.

Psykisk helsetilbud

Trondheim kommune har en samarbeidsavtale med Sit, som også mottar et årlig tilskudd fra Trondheim kommune til psykososialt arbeid for studenter. Tilskuddet tildeles via kommunens handlings- og økonomiplan, og er i 2025 på kr 900 000. Trondheim kommune og Sit samarbeider også med spesialisthelsetjenesten ved St.Olavs hospital HF, blant annet gjennom månedlige samarbeidsmøter.

De fleste lavterskeltjenestene i Trondheim kommune retter seg mot milde og kortvarige problemer, mens de vedtaksbaserte tjenestene retter seg mer mot alvorlige og langvarige problemer og lidelser. Sit psykisk helsetjeneste tilbyr behandling til studenter som har milde til moderate plager og lidelser. Behandling ved St.Olavs hospital HF forutsetter rettighet til helsehjelp på et høyere omsorgsnivå enn det Sit og kommunen tilbyr. Tilstanden er da som regel alvorlig. Alle som oppholder seg i kommunen, har likevel rett på vurdering av behov for akutt helsehjelp i spesialisthelsetjenesten.

Trondheim kommune	Studentsamskipnaden (Sit)	St.Olavs hospital HF
Rask psykisk helsehjelp (RPH)	Psykisk helsetjeneste	Psykisk helsevern
Sorg/krise	Sit Råd	Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB)
Vold i nære relasjoner	Helsestasjon for seksuell helse	Øvrige fagområder
Mottaks- og oppfølgingscenter (MO) ved rusproblemer		
Vedtaksbaserte tjenester		
Fastlegetjenester og legevakt		
Helsestasjon for ungdom		

Oversikt over helsetilbud¹⁴:

Flere frivillige og ideelle organisasjoner har tilbud innen psykisk helse og rus som er åpne for studenter. Disse kan anses som supplerende tilbud, men erstatter ikke Sit eller de offentlige tjenestene. Trondheim kommune gir årlig tilskudd til mange organisasjoner på disse feltene som

¹⁴ Hentet fra PS 01/24 *Helsetjenester til studenter - samarbeid mellom Trondheim kommune og Sit*.

framkommer av handlings- og økonomiplanen. I tillegg er studentfrivilligheten en viktig arena for forebygging av ensomhet og psykiske plager hos studenter. Dette framkommer både i resultatene fra IME-prosjektet, i analysen av SHoT-resultatene og i dialog med studentene.

Helsetasjon

Trondheim kommune har to helsetasjoner for ungdom (HFU). Disse ligger i Midtbyen og på Rosten, og dekker ungdom opp til 21 år. Dette treffer i utgangspunktet kun et mindretall av studentene, men HFU tar likevel imot prøver fra personer over aldersgrensen. Dette gjelder i hovedsak selvtester, som legges i egne postkasser og registreres på slutten av dagen. Testene analyseres selv om alderen tilsier at personen som leverte prøven ikke skulle benyttet seg av HFU.

Sit driver en egen helsetasjon for seksuell helse for studenter. Dette er en tjeneste som kjøpes av Gløshaugen legesenter, som er et selvstendig næringsdrivende legesenter. Her kan studenter som har betalt semesteravgift gratis teste seg, undersøke og få behandling for seksuelt overførbare infeksjoner. Helsetasjonen er åpen én dag i uka, og studentene må bestille time. I tillegg har Sit tilbud om selvtesting på campusene Gløshaugen, Dragvoll og hos DMMH. Sit tilbyr også samtaler om kropp, sex og identitet med helsesykepleiere på campus som del av sitt helsetasjonstilbud.

Det har de siste årene vært en økning av seksuelt overførbare infeksjoner som klamydia og gonorré. Sit har siden 2020 opplevd en stor økning i antall henvendelser, og har tidvis opplevd at behovet for helsetasjonen er mer enn dobbelt av kapasiteten. Etter utvidelsen av selvtesting på campus har besøket på den fysiske helsetasjonen gått noe ned, med en tilsvarende økning i antallet selvtester:

Tilbud	2023	2024
Besøkende på helsetasjonen på Gløshaugen	3010	1756
Selvtester	401	3293
Samtaler om seksuell helse med helsesykepleier	390	400

Tabell over helsetasjonstilbudet til Sit. I tillegg var det 4637 studenter som ikke fant ledig time på helsetasjonen i 2023.

Det er uvisst hvor studentene går hvis de ikke får testet seg ved helsetasjonene. Det finnes et poliklinikktilbud for kjønnssykdommer ved St. Olavs hospital, videre antas det at noen bruker legevakt, noen bruker private tilbud og noen lar være å teste seg. Det har også vært en samarbeidsavtale mellom Sit og Øya legesenter om kjøp av konsultasjoner, som også har bidratt til å avlaste Sits helsetasjon til en viss grad, men denne avtalen er avsluttet fra 31.12.2024. Sit har utvidet tilbudet om selvtesting, som også har vært svært populært, men det er en utfordring at Gløshaugen legesenter ikke har kapasitet til å følge opp økningen av positive tester med behandling.

Kommunen er lovpålagt å ha et tilbud for ungdom opp til 20 år i forskrift om helsetasjons- og skolehelsetjenesten §3. Det er likevel ingenting som hindrer kommunen i å øke aldersgrensen. De fleste vertskommunene for studenter og studiesteder har valgt en høyere aldersgrense enn Trondheim, og av disse er den vanligste aldersgrensen 25 år. I sak PS 01/24 vedtok også formannskapet å utrede en økning av aldersgrensen for HFU i Trondheim. Dette er også en

ambisjon som trekkes fram i Leangenerklæringen. En sak om økt aldersgrense for HFU vil bli lagt frem for byrådet i løpet av våren 2025.

Legetjenester

Et viktig mål med fastlegeordningen er at hver innbygger skal ha tilbud om en fastlege over tid. Kontinuitet i forholdet mellom lege og pasient gir bedre oppfølging og behandling, som også gir bedre pasienttilfredshet. Alle utdanningsinstitusjonene og Sit oppfordrer derfor studentene til å bytte til en fastlege i Trondheim, og 56 % av Trondheimsstudentene oppgir i SHoT-undersøkelsen å ha fastlege i byen. På bakgrunn av disse tallene kan vi anslå at et sted mellom 15 000 og 17 000 studenter likevel har fastlege i en annen kommune enn Trondheim.

Alle som oppholder seg i kommunen har rett på nødvendig helsehjelp, også de som ikke har fastlege i Trondheim. Akutte tilstander ivaretas av legevakt, men kommunen bør også ha tilgjengelige legetjenester for studenter som haster noe, men som ikke er akutt. Som nevnt har det tidligere vært en samarbeidsavtale mellom Sit og Trondheim kommune om kjøp av 1000 konsultasjoner ved Øya legesenter i året. Ifølge legesenteret har antallet henvendelser fra studenter ligget på ca. 20 per dag, som vil si at etterspørselen har vært betraktelig høyere enn tilbudet.

Etter at denne avtalen ble avsluttet, har ikke studenter uten fastlege i byen noe sted å henvende seg til ved behov for fysisk konsultasjon utover legevakten. Med et synkende tilbud om digitale konsultasjoner, kan dette medføre økt press på legevakttjenesten i Trondheim. I tillegg har heller ikke internasjonale studenter noe sted å henvende seg til for konsultasjoner, og flere har heller ikke muligheten til digital konsultasjon med leger i hjemlandet. Et manglende tilbud til denne studentgruppen over tid kan svekke Trondheims status internasjonalt som attraktiv studieby.

Sit har bedt om støtte fra kommunen til å endre §3 i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen, som gir Studentsamskipnaden i Oslo mulighet til å tilby fastleger til studenter som betaler semesteravgift til dem, ansatte ved UiO og SiO og deres barn. En forskriftsendring vil gi kommunen en mulighet til å inngå samarbeid med studentsamskipnaden om å opprette egne fastlegehjemler for studenter, men kommunen vil fortsatt ikke ha noen plikt til å gjøre dette. Sit utforsker også mulighetene for å opprette klinikker bemannet av medisinstudenter med autorisasjon under veiledning av ansvarshavende lege. Dette vil kunne utvide helsetilbudet til studentene og avlaste kommunens tjenester, men er ikke en fullgod erstatning for fastleger til studentene.

Strategiske målsetninger

Målene for studentstrategien baserer seg på hovedmålene fra Trondheimpløftet og samarbeidsavtalen fra 2015 som forankrer visjonen om at Trondheim skal bli Nordens beste studieby.

Fire overordnede, strategiske mål er valgt ut for planperioden. I behandlingen i bystyret ble også et femte mål lagt til strategien. Disse er valgt ut for å reflektere status for kommunens arbeid med studiebyen på slutten av planperioden:

- 1. Studentene oppfatter Trondheim som en attraktiv og levende studieby å komme til, studere i og bli igjen i etter endt utdanning.**
- 2. Trondheim er en ansvarlig studieby med oversiktlige tjenester og tilbud til studentene.**
- 3. Trondheim er en by som dyrker og styrker studentkulturen og studentenes engasjement.**
- 4. Trondheim er en bærekraftig og helsefremmende studieby.**
- 5. Trondheim kommune er en by med god tilgang på boliger som studenter har råd til å bo i, både mens de studerer og når de skal etablere seg.**

Oppfølging av arbeidet

Det er utarbeidet handlingsdeler for fire av målene. Strategien følges opp og rapporteres gjennom årlige handlingsplaner. Det er byrådsområdet for miljø, næring og samferdsel som har ansvaret for oppfølging av studentstrategien, herunder utarbeiding av og rapportering på handlingsplanene. For å lykkes med oppfølgingen av handlingsplanene og strategien, er det viktig med et godt samarbeid med øvrige byrådsområder og eksterne samarbeidspartnere.

Mål 1: Studentene oppfatter Trondheim som en attraktiv og levende studieby å komme til, studere i og bli igjen i etter endt utdanning.

Kommunen skal fremheve og styrke Trondheims evne til å tiltrekke seg studenter, skape en positiv studieopplevelse og oppmuntre nyutdannede til å bli værende i byen. Dette innebærer å utvikle Trondheim som en attraktiv destinasjon for høyere utdanning og et sted hvor studenter ønsker å jobbe og etablere seg etter studiene.

Kommunen skal

1. Jobbe med helhetlig kommunikasjon av studiebyen lokalt, regionalt og nasjonalt.
2. Undersøke tiltak for å gjøre det mer attraktivt for studenter å melde flytting til Trondheim.
3. Jobbe for bedre kobling og mer samarbeid mellom studenter og arbeids- og næringsliv for å vise frem muligheter i regionen i og etter endt utdanning.
4. Fremstå som en attraktiv arbeidsgiver for studentene og jobbe aktivt med rekruttering til kommunen blant studenter i byen.
5. Bidra til FoU-samarbeid for å sikre gode rammebetingelser for forskning under og etter utdanning.
6. Jobbe for bedre kontakt mellom studenter, innovasjonsmiljøene og virkemiddelapparatet.
7. Legge til rette for studentdrevet innovasjon og jobbe for at flere studententreprenører kan utvikle sine ideer i Trondheim.
8. Jobbe sammen med NTNU, Sit og studentene for å skape en levende bydel med gode tilbud gjennom hele dagen på Elgeseter under og etter campussamling.

Mål 2: Trondheim er en trygg og ansvarlig studieby med oversiktlige tilbud til studentene

Målsetningen understreker viktigheten av at Trondheim kommune og andre relevante aktører tar ansvar for å tilby studentene nødvendige tjenester og tilbud.

Det innebærer at studentene har tilgang til relevant informasjon, støtte og veiledning, og at tjenestene er tilgjengelige, effektive og tilpasset studentenes behov.

Kommunen skal

1. Opprettholde et aktivt og forpliktende tjenestesamarbeid med Sit for å sikre et godt tilbud til studenter innen helse og mestring, barnehage og idrett.
2. Gå i dialog med Sit og utdanningsinstitusjonene for å sikre gode helsetilbud til studentene, herunder legetjenester til internasjonale studenter.
3. Støtte og jobbe for å nå målet om at Sit kan tilby studentboliger til 20% av studentene i Trondheim og samarbeide om utvikling av nye byggeprosjekter.
4. Jobbe sammen med Sit og private utleiery for å utvikle boligtilbudet til studentene og bidra til et godt og trygt leiemarked.
5. Koordinere og kvalitetssikre informasjon om tjenester og tilbud til studenter i Trondheim.
6. Samarbeide med Sit om informasjon om beredskap for studenter og sikre at studentmassen ivaretas i krisetider.
7. Sikre et godt mobilitetstilbud for studenter. Dette innebærer et godt og attraktivt kollektivtilbud og satsing på infrastruktur for gange og sykkel.
8. Legge til rette for et godt og variert dele- og utleietilbud knyttet til mobilitet.
9. Innenfor alle virksomhetsområder skal kommunen vurdere tiltak som særskilt retter seg mot studenter, eller samarbeid med Sit om støtteordninger for å sikre et godt tilbud.

Mål 3: Trondheim er en by som dyrker og styrker studentkulturen og studentenes engasjement.

Studentkulturen og studentfrivilligheten er et viktig og attraktivt tilbud i studiebyen Trondheim. Som vertskommune for hundrevis av studentidrettslag, kor og andre studentforeninger, skal Trondheim dyrke og styrke den kulturen studentfrivilligheten danner grunnlag for. I tillegg skal kommunen dyrke og nyttiggjøre seg av studentenes engasjement, både i egne politiske saker og i utviklingen av studiebyen.

Kommunen skal

1. Lede og aktivt delta i nettverkssamarbeid med, om og for studenter; herunder bruke StudyTrondheim aktivt for å utvikle studiebyen.
2. Satse på Trondheim studentråd som arena for studentmedvirkning i politiske saker og involvere rådet tidlig i prosesser som er relevante for studentene.
3. Aktivt jobbe for at studentfrivilligheten har fortsatt gode rammevilkår, og at studentene og studentfrivilligheten knyttes tettere på byens frivillighet.
4. Jobbe sammen med Sit og NTNUI for at studentidretten har gode rammevilkår under og etter bygg- og anleggsfasen i campussamlingen.
5. Sørge for at byutviklingen tar hensyn til ambisjonen om Trondheim som Nordens beste studieby.
6. Sikre studentinvolvering og studentmedvirkning i den overordnede byutviklingen.

Mål 4: Trondheim er en bærekraftig og helsefremmende studieby.

Kommunen skal ha fokus på å utvikle Trondheim som en studieby som tar hensyn til både miljømessig og sosial bærekraft, samt studentenes helse og trivsel. Dette innebærer å skape et grønt, inkluderende og trygt bymiljø, og å fremme studentenes fysiske og psykiske helse.

Kommunen skal

1. Bruke kunnskap og datagrunnlag fra IME-prosjektet, SHoT-undersøkelsen m.m. for å identifisere og iverksette tiltak som kan bidra til å motvirke psykiske plager hos studenter.
2. Jobbe sammen med kunnskapsmiljøer og studentene for å finne bærekraftige løsninger på studentenes utfordringer knyttet til økonomi, helse og ensomhet.
3. Jobbe for at studentboliger i Trondheim skal utvikles og bygges med særskilt hensyn til sosial bærekraft.
4. Samarbeide med utleieryrker om utvikling og kvalitetssikring av boligmarkedet for studenter.
5. Jobbe sammen med Sit, studenter og bomiljøaktører, som velforeninger, for at studentene kan integreres som ressurser i sine nabolag og sikre alle innbyggere et godt og trygt bomiljø.
6. Samarbeide med aktører innen utelivet, næringslivet, det offentlige, studentmiljøene og frivilligheten for å sørge for at Trondheim er en trygg by å studere og bo i som student.

Forholdet til andre planer

Studentstrategien er forankret i Trondheimpløftet, kommuneplanens samfunnsdel. I tillegg skal planen virke sammen med andre vedtatte planer og strategier i Trondheim kommune som er relevante for studiebyutviklingen og studentpolitikken:

- Kommuneplanens samfunnsdel, Trondheimpløftet
- Kommuneplanens arealdel
- Handlingsprogram for bærekraftig verdiskapning
- Verdiskapingsstrategien i Trondheimsregionen
- Temaplan for frivillighet
- Folket, kunsten og byen mot 2030. Kommunedelplan for kunst og kultur i Trondheim 2019-2030
- Boligpolitisk plan
- Samferdselsplanen
- Plan for idrett og fysisk aktivitet
- Gründerstrategi
- Tiltaksplan for legetjenesten
- Rekrutteringsplan for helse- og velferdstjenestene

Trondheim kommune
Postboks 2300 Torgarden
7004 Trondheim

www.trondheim.kommune.no

